

ÅRSPLAN 2020-2022

ASKELADDEN
BARNEHAGE
BORG AS –
FAMILIEBARNEHAGENE

bobler av liv og hverdagsmagi

Velkommen til nytt barnehageår i Askeladden Barnehage Borg AS – Familiebarnehagene

Vi ønsker alle velkommen til et nytt og spennende barnehageår. I våre barnehager skal vi gjøre alt vi kan for at dere skal trives og at vi skal ha et godt samarbeid. Askeladden Barnehage Borg AS er en del av MIGRAS miljøbarnehager og samarbeider med Grotterødløkka AS og Missingmyr Barnehage AS. Gjennom barnehageåret har vi et samarbeid basert på felles aktiviteter, besøk og plandager.

Vi består av 4 familiebarnehager lokalisert på fire ulike steder i Sarpsborg. Hver avdeling består av en pedagogisk leder, en assistent og plass til 10 barn i alderen 0 – 6 år. Våre familiebarnehager kjennetegnes med kvaliteter som et hjemlig preg, større pedagogtetthet, mindre barnegruppe enn i en ordinær barnehage og et godt og tett foreldresamarbeid. Når barna er en del av et lite miljø der omsorg, respekt og inkludering er viktige verdier, vil de oppleve trygghet og mestringfølelse. Dette er grunnleggende for utvikling av sosiale ferdigheter og for å bli kompetente individer.

Våre familiebarnehager har et nært samarbeid gjennom året. Vi har blant annet sosiale sammenkomster – både med alle barna og noen ganger bare med blekksprutbarna. Vi samkjører også ved høytider og ferieavvikling. På sommeren har familiebarnehagene samkjørt i Askeladdens turnusbarnehage i Færdersgate. Her får barna oppleve å være en del av en større gruppe, og de får opprettet vennskap på tvers av avdelingene.

Planleggingsdager

I barnehagens vedtekter står det i §10: «Hvert barn med barnehageplass skal ha minst 4 hele ferieuker i løpet av barnehageåret. I tillegg kommer 5 dager fri på grunn av planleggingsdager». Barnehagens planleggingsdager er essensielle arenaer der hele personalgruppen er samlet. Planleggingsdagene i MIGRAS brukes til faglig utvikling. Med faglig utvikling mener vi blant annet kompetanseheving i form av kurs, IGP arbeid- individuell, gruppe og plenum, praktisk arbeid, plan og vurderingsarbeid.

Planleggingsdager for barnehageåret 2020-2021 er:

16. august 2021

17. november 2021

3. januar 2022

14. mars 2022

27. mai 2022

Vi ser frem til et nytt og innholdsrikt år som skal boble av liv og hverdagsmagi!

*Denne årsplanen vil gjelde for barnehageåret 2020-2021 og 2021-2022, med unntak av kalender, aktiviteter, planleggingsdager og vurdering som vil bli endret i barnehageåret 2021-2022.

Eikeskogen

Opsundveien 15
1726 Sarpsborg
Telefon: 48 25 28 54
Turtelefon: 90 29 28 84
Mail: opsund@migras.no

Åpningstider:
06.45-16.30

På avdeling Eikeskogen jobber det en pedagogisk leder og en assistent

Reveenka

Fladebyvejen 2
1746 Skjeberg
Telefon: 69 15 76 80
Turtelefon: 95 33 51 30
Mail: reveenka@migras.no

Åpningstider:
06.45-16.30

På avdeling Reveenka jobber det en pedagogisk leder og en assistent

Kontaktinformasjon til administrasjon

Administrasjonen til Askeladden Barnehage Borg AS finner du i Storgata 29, 1723 Sarpsborg. Skal du sende post er adressen: Postboks 118, 1701 Sarpsborg.

Styrer

Camilla Hestø
Tlf: 69 16 10 55
Mail: admin1@migras.no

Daglig leder

Margaret Hestø
Tlf: 69 16 10 55
Mail: migras@migras.no

Eier: Camah Holding AS

Skjærungen

St. Nikolas-gate 19
1706 Sarpsborg
Telefon: 69 15 41 68
Turtelefon: 94 84 68 95
Mail: skjaerungen@migras.no

Åpningstider:
06.45-16.30

På avdeling Skjærungen jobber det en pedagogisk leder og en assistent

Trollskogen

Revyveien 2
1718 Greåker
Telefon: 69 12 99 68
Turtelefon: 90 28 83 02
Mail: trollskogen@migras.no

Åpningstider:
06.45-16.30

På avdeling Trollskogen jobber det en pedagogisk leder og en assistent

MIGRAS sine ponnier

«Gjennom arbeid med natur, miljø og teknologi skal barnehagen bidra til at barna opplever og utforsker naturen og naturens mangfold og får kunnskap om dyr og dyreliv.» (Rammeplanen 2017, s 52-53)

Vi er så heldige å ha egne ponnier som står på Sandtangen gård – like i nærheten av Kalnes videregående skole. Vi bruker MIGRAS bilene for å komme oss til ponniene og vi ser at dette er et veldig populært tilbud hos barna. I stallen får barna blant annet stelle og ri/kjøre vogn med ponniene, oppleve naturen og gårdsbruk samt at de lærer turtaking, samarbeid, å ha respekt for dyrene og vite hvilken tilnærming og plassering vi må ha i nærheten av dyr. Vi bruker alltid sikkerhetsutstyr og vi har en erfaren ansatt som er utdannet innenfor hestefaget som er tilstede sammen med oss voksne og barna.

Vurdering av språkarbeidet, barnehageåret 2020/2021

Barnehageåret 2020/2021 har vært preget av kohorter, karantener, smitteverntiltak og trafikklysmodellen. Vi har måtte forholde oss til ulike nivåer i trafikklysmodellen og de føringene som har fulgt med de ulike fargene på lyset. Det har gått fra «rødt», «gult», «rødt med stengt» og «gult» igjen. Covid-19 året har på mange måter vært et lærerikt og innholdsrikt år til tross for sine begrensninger. Her i denne sammenheng ønsker vi å se tilbake på språkarbeidet som er gjort under koronapandemien.

I løpet av barnehageåret 2020/2021 har vi hatt prosjekt lek som et gjennomgående tema. Vi har jobbet godt og kontinuerlig med MIGRAS-språkheftet og alle barna har vært delaktige utfra deres forutsetninger. Vi har tatt for oss et tema fra språkheftet annenhver måned i månedsplanene og vi har vurdert og dokumentert språkarbeidet i månedspostene. Vi har hatt fokus på å la barnas innspill komme til syne slik at barnas opplever medvirkning til sin hverdag. Barnas interesser og engasjement er et viktig utgangspunkt for læring og utvikling. For de barna som ikke har et verbalt språk har vi gjort observasjoner av deres interesser og tatt dette med oss inn i planleggingsarbeidet.

Uavhengig av smittevern og farge på trafikklyset har vi gjennom hele dagen hatt fokus på det å være gode språklig forbilder. Ved å være bevisst eget tonefall, stemmeleie og ikke minst ordvalg har vi brukt alle hverdagssituasjoner som potensielle læringssituasjoner. Ved å bruke stellerommet, måltidene, garderobesituasjonene, konflikthåndtering, rundt et spill osv. som naturlig inngangsport til videre samtaler for å sette ord på og utdype det som skjer. Til tross for farger på trafikklysmodellen har vi ukentlig gjennomført både samlinger, samtaler, høytlesning, språkgrupper, lekegrupper, samtaler rundt måltidet, skolegruppe med mer.

Når vi har jobbet med språkheftet har vi brukt begrepsmodellen som et sentralt verktøy til å utvikle større forståelse og grep om begreper hos barna. Vi har planlagt aktiviteter ut i fra språkheftet og hatt en rød tråd mellom språket og de dagligdagse situasjoner. Vi vet at språket utvikles i lek og samhandling med andre barn. Gjennom rolle/dramalek, stasjonslek, sanglek, fantasilek, regellek, digitallek, konstruksjonslek, utelek med mer opplever vi at barna blant annet har fått trening i å bruke språket til å forhandle, lytte til hverandre, lære av hverandre og ta hensyn. Pekebøker, bildebøker, bevegelsessanger, begrepsmodeller, språkspill, sangboks, mini-røris, bevegelsessanger/leker og konkrete er eksempler på verktøy som daglig er i bruk på avdelingene i arbeidet med språk. Vi har også benyttet oss av de ulike pedagogiske bamsene vi har på avdelingene. Pingla, Tarkus, Bjørnis, Svanhild og Henry.

Barnehagens verdigrunnlag

«Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid». (Rammeplanen 2017, s 7)

Vi mener at vi har verdens viktigste jobb, hvor vi får være med å forme fremtidens samfunnsborgere. Barnehagen er med på å legge grunnlaget for gode vaner og holdninger som barna tar med seg videre i livet.

Miljøbarnehage

«Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen har derfor en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftige samfunn.» (Rammeplanen 2017, s 10).

Vi har en helhetlig og kontinuerlig miljøtenkning i barnehagen. Vi ønsker å bidra til å skape gode verdier hos barna, og vi ønsker hele tiden å tenke på hva som er til det beste for miljøet. Vi oppfordrer til å resirkulere klær, leker og andre ting som kan brukes om igjen. Vi har stort fokus på resirkulering og vi har de siste årene hatt et økt fokus på hvordan vi kan redusere bruken av plast og matsvinn. Vi har veid matsvinn og plast hver måned med mål om å redusere forbruket med 10 prosent hvert år. I fjor hadde vi også fokus på energiforbruket og vi skrev ned noen tips for å redusere strømforbruket. Vi har blant annet fokus på å bruke gjenbruksnett når vi handler i butikken, plukke søppel når vi er på tur og å handle inn miljøvennlige produkter. I vårt forbrukersamfunn ser vi en trend hvor vi er innkjøpssterke, og at vi handler nytt og kanskje unødvendig. Dette arbeidet gir oss muligheten til å lære mer om vårt forbruk og avfall, sammenhengen av dette, og hvordan vi best mulig kan redusere det. Maten vi spiser baseres på bærekraftig utvikling, Tenke globalt- handle lokalt.

Askeladden Barnehage Borg AS er sertifisert som Grønt Flagg barnehage av Foundation for Environmental Education (FEE). Hvert år lager vi en handlingsplan som forteller noe om hvordan vi jobber med miljø i våre barnehager. Dette kreves av FEE for årlig å bli re-sertifisert. Formålet med Grønt Flagg er å sikre bærekraftig utvikling gjennom miljøopplæring. Du kan lese mer om dette på www.grontflagg.no. Dette har blant annet ført til at vi lærer barna om nytten av å kildesortere. Vi kildesorterer plast, glass og metall, papp, matavfall med mer. Barna er med på hele prosessen og de lærer hvordan ting kan brukes om igjen. Vi har en miljøsang som handler om resirkulering som barna våre kjenner godt til. Sangen heter «*Det er lov å bruke hue.*»

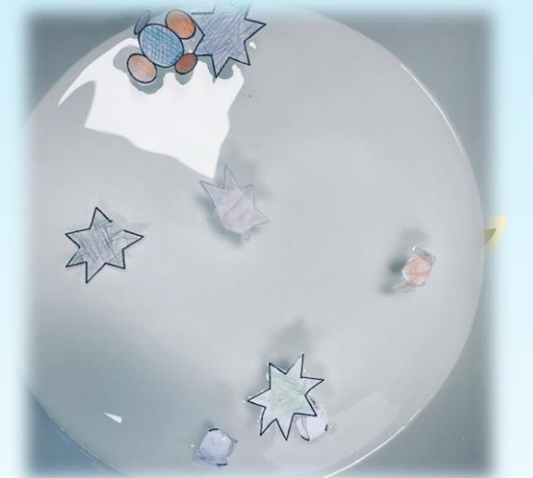

Alle MIGRAS sine barnehager har egne varmkompostbinger hvor vi produserer vår egen jord, som vi videre bruker i våre grønne oaser. Hva som blir dyrket i de grønne oasene vil variere fra år til år, da barnas medvirkning også er sentral i denne prosessen. Alle familiebarnehagene er en del av et eget miljøråd og vi har egne miljøregler. Vi har et miljøråd for å sikre progresjon i miljøarbeidet gjennom miljøhandlingsplan, miljøaktiviteter og miljøregler. For oss er miljø viktig!

Hver avdeling har også hver sin «Pingla» som er et Pinnsvin. «Pingla» er en miljøaktivist og han/hun er med oss i arbeidet med miljø i hverdagen. Pingla har sin egen bok og hver avdeling har laget sin egen historie rundt sin Pingla. Barna har også vært med i prosessene. Noen Pingler er jenter og har blant annet fått «barn». Andre pingler har reist «jorden rundt» for endelig å ha funnet sitt hjem i barnehagen. Pingla er en spennende pedagogisk figur og hjelper oss voksne å gjøre miljøarbeidet spennende og lærerikt for barna.

MILJØPROSJEKT - VANN/ENERGI

Hva betyr det å være en del av en miljøbarnehage?

Vi jobber kontinuerlig med nye tiltak innenfor miljøarbeidet og dette er noe av det vi gjør:

Vi sender faktura, generell informasjon, månedsbrev og månedspost på e-post.

Hver avdeling har en grønn oase hvor vi kan høste produkter fra egen hage.

Vi lager maten vår fra bunnen av, og bruker minst mulig halvfabrikatet mat.

Vi har eget produsert brød vi får laget i samarbeid med et lokalt bakeri med mel fra Holli Mølle. Brødet er ikke like prosessert og er et sunnere alternativ.

Vi lærer barna hvordan vi dyrker blant annet grønnsaker og urter.

Vi sår frø i egen kompostjord på våren som vi høster inn på høsten.

Vi kjøper økologiske varer og serverer barna sunn kost med fokus på kostholdssirkelen.

Vi serverer barna økologiske produkter som de selv har produsert, og de lærer om sunt kosthold.

Vi veier matsvinn, som gjør at barna blir mer bevisste på å spise opp maten. De lærer at vi ikke skal kaste mat og at de ikke skal ta til seg mer enn de orker.

Vi har fokus på gjenbruk i alt vi gjør og har aktiviteter hvor vi bruker naturmateriale og gjenbruksmateriale. Vi reduserer dermed også innkjøp av formingsutstyr.

Vi voksne (både ansatte og foresatte) må være gode rollemodeller til miljøarbeidet, slik at barna blir introdusert og nysgjerrige.

Det å tenke hva innvirkningen din har på miljø er både økonomisk og smart.

Vi velger blant annet miljøvennlige rengjøringsmidler og kjemikalier for å ha fokus på naturlige ingredienser.

Vi slår av lys i rom vi ikke bruker.

Vi lar ikke vannet renne, for å redusere energi.

Vi lærer barna om miljø - bærekraftig utvikling sammen med miljøaktivisten vår Pingla.

Vi skal fortsette å redusere plastavfallet vårt.

Vi oppfordrer ansatte og foresatte til å gå/sykle/ta buss til barnehagen.

Vi har alltid med oss en pose og plukker søppel når vi er på tur, og turområdet vårt skal se like bra eller finere ut når vi går enn da vi kom.

I løpet av barnehageåret 2020/2021 har familiebarnehagene resirkulert 19,89 kg plast og kompostert 10,22 kg mat.

Familiebarnehagenes tips til forebygging av matsvinn

- Lag smoothie av alle fruktrester på fredager slik at det ikke blir liggende frukt over helgen. Sunt, godt og en ekstra fredagskos som barna elsker!
- Tørt/gammelt brød kan tørkes i ovnen. Knuses til kavrings og bruke til topping på fiskegrateng, til panering av fisk og kylling eller til desserten "tilslørte bondepiker".
- Grøtrester brukes til lapper eller vafler. Matrester blir til gryte eller pizza.
- Har du mye poteter så kan de brukes til potetkaker.
- Brødrester kan gis til dyrene på en gård.
- Mat der du bruker lomper/lefses og fyll kan du sette på en klype i bunnen. Dermed blir det enklere for de minste å spise og vi unngår at halve fyllet ramler på gulvet.
- Bruke fredager som en restedag. Gå igjennom kjøleskap og se hva som kan deles ut. Barna synes det er stas å gomme litt ekstra fiskepudding eller egg, enten til mellommåltid eller til lunsj.
- Gi barna mindre porsjoner slik at maten på tallerken blir spist opp, de kan heller forsyne seg flere ganger.

Matveff.no
FOREBYGGING AV MATSVINN

En religionsnøytral barnehage

I barnehageloven § 1a kan eier av private barnehager bestemme i vedtektene at verdiene i loven ikke skal forankres i den kristne og humanetiske arv og tradisjon. Våre barnehager har gjort en særskilt bestemmelse ut fra denne paragrafen, noe som vil si at vi er nøytrale i forhold til religioner og livssyn. Våre verdier har ikke en religiøs eller livssynsmessig forankring.

Vi er en religionsnøytral barnehage og dette innebærer at vi markerer tradisjoner og begivenheter uten å vektlegge det religiøse innholdet. Vi legger vekt på at markeringene skal inkludere alle, uavhengig av religiøs eller livssynsmessig tilhørighet. Vi formidler og snakker om ulike religioner og høytider sammen med barna på en kunnskapsbasert måte der de ulike religionene og livssynene presenteres på en likeverdig måte. Vi vektlegger norske tradisjoner, uten religiøst innhold. Det vil si at vi prater og undrer oss sammen med barna, uten å forkynne. Slik kan alle delta uavhengig av kulturell og/eller religiøs bakgrunn. Som foresatte vil dere bli invitert til noen av disse markeringene.

Ansvar og roller

«Barnehageeieren og alle som arbeider i barnehagen, skal sammen bidra til å oppfylle målene og kravene i rammeplanen med utgangspunkt i sine erfaringer og sin kompetanse. Rammeplanens øvrige kapitler inneholder plikter for barnehagens personale og omfatter alle som arbeider i barnehagen.»
(Rammeplanen 2017, s 15)

I barnehagen vår har vi ulike grupperinger slik som eier/daglig leder, styrer, pedagogisk leder, førskolelærer/barnehagelærer og assistent:

Barnehageeier har et overordnet ansvar for å drive barnehagen etter gjeldende lover og regler.

Styrer er ansvarlig for det pedagogiske arbeidet, for personal og for de administrative oppgavene.

Pedagogisk leder er ansvarlig for å sette i gang, lede og følge opp det pedagogiske arbeidet.

Barnehageeier, styrer, pedagogisk leder og det øvrige personalet er ansvarlige for å holde seg faglig oppdatert, være gode rollemodeller, delta aktivt med refleksjon og arbeide for utvikling i takt med samfunnet.

Vi jobber aktivt med lederutvikling gjennom hele barnehageåret. Alle ansatte har gjennomført eget kursprogram som fokuserer på medarbeiderens oppgaver og ansvar. Dette har blant annet ført til økt fokus på struktur og organisering, tydeligere kommunikasjon og dokumentasjon, større ansvarsbevissthet og at tilbakemeldinger er «ferskvare».

Mat og helse

«Gjennom arbeid med fagområdet skal barna få mulighet til å sanse, oppleve, leke, lære og skape med kroppen som utgangspunkt. Gjennom medvirkning i mat- og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse.» (Rammeplan 2017, s 49)

I Askeladden Barnehage Borg AS har vi fokus på et variert kosthold basert på gode og sunne råvarer og mat laget fra bunnen av. MIGRAS samarbeider med et lokalt bakeri som baker brødet vårt med mel fra Holli Mølle. Melet er laget av korn fra økologiske gårder i Østfold. Personalet er bevisste på miljømerkede og økologiske produkter og handler fra lokale leverandører. Måltidene inneholder grønnsaker, frukt og bær, egg, kjøtt og fisk, kornprodukter, melk og melkeprodukter. Vi serverer alle måltidene og slik sikrer vi at barna får et naturlig og sunt kosthold. Det blir servert varmmat 2 ganger i løpet av uken, hvor frukt og grønnsaker blir servert til hvert måltid.

Vi er en 5 om dagen barnehage. Dette innebærer at barna skal ha 5 porsjoner med frukt og grønt om dagen. Noen eksempler på varmmat vi serverer er hjemmelagde supper, fiskeretter og kjøtt- og grønnsaksretter. Barna er delaktige i matprosessene og de skal få smaksopplevelser ved å smake og kjenne på de ulike ingrediensene. På denne måten ser vi at barna blir mer interessert i maten. Ved å være medvirkende på kjøkkenet får barna blant annet kjennskap til ulike kjøkkenredskaper, lære seg om god hygiene ved håndvask og god behandling av mat. «Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.» (Rammeplan 2017, s. 11) Med helse vil vi at barna skal lære at det vi spiser påvirker kroppen vår. Barna skal lære hva næringsstoffer er, og i hva slags mat noen av disse finnes. Med tanke på miljø skal barnehagen bruke de ressursene vi har rundt oss. Vi skal plukke og høste inn det som vokser ute i naturen og i hager som for eksempel ulike bær, frukt og grønnsaker og benytte oss av det i matlaging.

Å være i fysisk aktivitet er godt for kroppen både fysisk og psykisk. Dette bidrar til blant annet å styrke muskulatur og vi får mer energi. Samtidig er det viktig å tenke på at vi også trenger hvile. Dette kan for barna være i form av blant annet sove/hvile på madrass å høre på CD med eventyr, rolige aktiviteter som spill og puslespill, bøker og tegning. Vi legger til rette for gode fysiske aktiviteter i hverdagen. Disse aktivitetene kan være mini-røris, ponniridning, hinderløyper, turdager, idrettsdager og i lek. Vi er en aktiv barnehage som tar fysisk og psykisk helse på alvor.

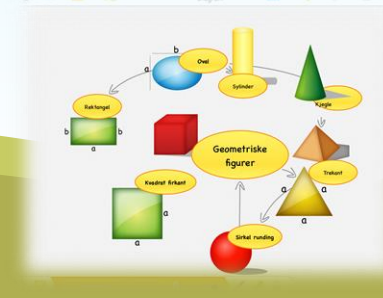

Prosjektarbeid

«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling.» (Rammeplanen 2017, s 20)

Prosjektarbeid er en metode å organisere det pedagogiske arbeidet i barnehagen, men med et større fokus på barns rett til medvirkning. Et prosjektarbeid handler om å utforske, undersøke og gå i dybden på et tema som barna er interessert i og som deretter dokumenteres. Når vi starter nye planer eller prosjekter tar vi med oss tidligere erfaringer i utviklingen av disse.

I barnehagens planer skal vi ha rom for spontanitet og barns medvirkning. Det å la barna gjøre noe de er genuint opptatt av mener vi bidrar til bedre læring og utvikling hos barna. Det er barna som er hovedaktør i prosjektene, og det er de som skal drive prosjektet fremover med sine spørsmål og sin undring. Vi voksne skal være med på å lete etter svar på barnas spørsmål istedenfor å gi svaret med en gang. Hensikten er å skape fordykning og forståelse rundt det vi undersøker. Læringen skjer i prosessen, og har ikke nødvendigvis en tydelig start og slutt. Barna oppdager ting de er opptatt av og de danner en møteplass. Det oppstår tanker hos barna og de tankene utløser deres lyst til å undersøke, og utforskningen utløser erfaringer og kompetanse. Ved å snakke med barna om det de har sett, kjent, tegnet eller forklart, finner vi ut hva barna ønsker å fordype seg i. For oss voksne blir det viktig å ikke ta tak i det vi synes er mest spennende, men ha tillit til at barna viser vei.

Prosjekt lek

Vi har dette barnehageåret valgt å ha lek som prosjekt. Vårt hovedmål er at det meste som læres i barnehagen skal læres gjennom lek, med det menes frilek og gjennom mer voksenstyrte lekaktiviteter. I den styrte leken ønsker vi å benytte oss av barnehagens pedagogiske figurer gjennom de fire årstidene; vår, sommer, høst og vinter.

De pedagogiske figurene skal være en naturlig del av barnas hverdag. Pingla og Svanhild skal benyttes når vi skal lære om miljøet, Bjørnis lærer oss om brann, Henry lærer oss om førstehjelp og Tarkus lærer oss å ferdes trygt i trafikken. Delmålene vil være å gi barna økt kunnskap omkring de ulike temaene og flere verktøy de kan benytte seg av og ta med seg inn i videre lek.

Frileken vil være selvstyrt der barna selv leker uten innblanding fra voksne. Frileken skjer på barnas premisser. De voksne skal observere, analysere, støtte, være deltakende og berike leken. Som en del av de rammene vi forholder oss til og fortolker gjennom rammeplanen kan rammene for frileken vise seg som tilrettelagte miljøer som barna kan velge å oppsøke. Her vil målet være at barna leker fordi de liker å leke og fordi de har lyst til det. Det vil i frileken ikke være fokus på spesielle mål som for eksempel å bli sterk, lære språk eller utvikle sosial kompetanse. Dette er noe som vil komme naturlig- nettopp fordi barna leker.

De siste tiårene har det vært forsket mye på lek, og vi vet i dag at leken er veldig viktig for mange sider ved barnets utvikling. For eksempel er det et tegn på både fysisk og mental sunnhet at et barn leker. Det er også et tegn på at noe ikke stemmer når et barn sjeldent eller aldri leker. Leken kan stimulere alle sider ved barnets utvikling. Dette gjelder både språklig, sosial, emosjonell, kognitiv, moralsk og motorisk utvikling. Leken er også med på å utvikle kreativiteten og evnen til å løse problemer, og barnet lærer noe om hvordan verden fungerer både sosialt og fysisk. Den «dype leken» er derfor svært viktig og avgjørende i barnas hverdag.

Det finnes mange typer lek som for eksempel konstruksjonslek, rollelek, fysisk lek, regellek, sanglek og digital lek. Personalet kan legge ut «spor» for å skifte retning eller fange barnas interesser. Hvilken retning leken tar vil blant annet bli dokumentert på avdeling, i månedsplan/post, ved ting vi lager og ved bildedokumentasjon på bildefremvisning i gangen.

Vår definisjon av lek og lekens betydning:

Lek er aktivitet tilsynelatende uten et umiddelbart formål utover leken i seg selv. Lek kan utføres alene eller sammen med andre og spiller en viktig rolle i læring og utvikling.

Leken er barnas «arbeidsdag» og må ses som en nødvendighet og bli respektert deretter. Den viktigste arenaen for læring er lek. Her foregår sansemotorisk utvikling, språktilegnelse, holdninger og praktiske – og sosiale ferdigheter. Vi kan derfor si at den aller viktigste aktiviteten for barn er lek. Vi ønsker derfor de to neste barnehageårene å jobbe mer med frilek, stasjonslek, tilrettelagt rollelek og boltrelek.

Frilek er når barna leker uten innblanding fra de voksne. Det er den lekeformen som stort sett er den beste og mest utviklende. Barna må lære seg å ordne opp i egne konflikter, håndheve regler for leken, begynne og avslutte når de vil og velge seg lekekamerater som «passer» til sitt eget utviklingsnivå.

Styrt lek er når de voksne deltar i leken i den forstand at de mekler i konflikter, håndhever regler, veileder og danner andre lekemønster enn det barna selv har gjort. Dette fører da til at barna utvikler sine lekeferdigheter og at barnegruppa ikke danner seg uheldige makt og dominansstrukturer mellom barna.

Hvordan skal vi arbeide?

For personalet

- Vi skal tilegne oss mer kunnskap om lek, gjennom blant annet bruk av internett, fagbøker og ulike artikler.
- Vi skal gå foran som et godt eksempel og være en god rollemodell og lekende voksne.
- Vi skal sette av tid til refleksjon over egen lekepraksis for å vurdere hva som fungerer og hva som kan gjøres bedre.

For avdelingen

- Vi skal ha et bevisst forhold til lek der vi tilrettelegger og skaper variasjon.
- Vi skal ha fokus på gjenbruk ved å bruke ulike materialer vi finner og la det få nytt liv i barnehagen.
- Vi skal berike leken ved å tilrettelegge og benytte rommene vi har på en god måte.
- Vi skal lage spennende installasjoner og lekesoner.

For barna

- Skal utvide sine lekekompetanse ved at vi stimulerer alle sider ved barns utvikling.
- Skal utvikle sine språklige, sosiale, emosjonelle, kognitive, moralske og motoriske utvikling.
- Skal utvikle kreativitet, problemløsningsevne og få en begynnende forståelse av hvordan Norge og verden fungerer.

For barnehagen

- Alle skal ha en felles forståelse for hva det vil si å være en lekende voksen og hvordan vi skal tilrettelegge for god lek.
- Alle skal tilrettelegge og variere lekemiljøet- ute og inne.
- Alle skal dokumentere og vurdere i månedsplan, månedspost og ved bildefremviser i garderoben.

For foresatte

- Vi forventer at foresatte skal delta aktivt sammen med barna i lek.
- Vi forventer at foresatte skal sette av tid til å leke med barna.

Likestilling og likeverd

Barnehageloven fikk et nytt kapittel som omhandler barnehagemiljøet, 1. januar 2021 og den skal sørge for at alle barn får en trygg og god barnehagehverdag. Ifølge rammeplanen *skal barnehagen bygge sin virksomhet på prinsippet om likestilling og ikke-diskriminering og bidra til at barna møter og skaper et likestilt samfunn. Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen. Personalet må reflektere over sine egne holdninger for best mulig å kunne formidle og fremme likeverd og likestilling.* (Utdanningsdirektoratet, 2017, s.12).

Dersom personalet i barnehagen vet om eller mistenker at et barn blir plaget, mobbet eller på noen som helst måte ikke har det bra, har vi en plikt til å sette inn tiltak. Det vil si at vi alltid skal gripe inn og stoppe krenkelsen, undersøke hva som har skjedd, si ifra til styrer og lage en plan for å sørge for at barnet får et trygt og godt miljø i barnehagen. I barnehagen har vi nulltoleranse for mobbing, uønsket atferd og krenkelser. Det kan for eksempel innebære utestenging fra lek, plaging, vold eller diskriminering. Som ansatt i barnehagen har vi alle en plikt til å observere og følge med på hvordan barna har det til enhver tid og samtidig ha gode rutiner for å være tilstede for barna. Hva som defineres som et alvorlig tilfelle av mobbing vil være en skjønnsmessig vurdering av hver enkelt personal, men særdeles alvorlige hendelser kjennetegnes av at krenkelsene har pågått over tid, at flere barn har vært involvert i mobbing/utestenging eller saker som er særlig voldelige.

Hvordan oppdager vi at et barn ikke har det bra? I mange tilfeller skjer det endringer i atferd, noen barn blir stille og trekker seg tilbake i leken. Derfor ser vi viktigheten av å fange opp informasjon i samtaler med barna, det handler om å være en lyttende voksen. På den andre siden har vi også barn som gir tydelig beskjed når noe blir vanskelig og har behov for den gode samtalen.

Barnehagen skal jobbe for å skape et godt og trygt miljø der barna trives og tar vare på hverandre. Barnehageloven sier blant annet at *barnehagen skal bygge sin virksomhet på prinsippet om likestilling og ikke-diskriminering og bidra til at barna møter og skaper et likestilt samfunn. Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen. Personalet må reflektere over sine egne holdninger for best mulig å kunne formidle og fremme likeverd og likestilling.* (Barnehageloven §41 Psykososialt barnehagemiljø, 2021).

Barn og seksualitet

«Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Barna oppdager og utforsker sin egen seksualitet, kjønnsidentitet og seksuelle identitet og stiller spørsmål relatert til kropp, kjønn og reproduksjon allerede fra 3–4-årsalder. Kunnskap om kropp, følelser og relasjoner er viktige forutsetninger for at barnet utvikler mestringskompetanse for egen helse, og legger grunnlaget for en helsefremmende livsstil og valg senere i livet.» (Snakk om det! Strategi for seksuell helse, 2017-2022, s.14, Helse og omsorgsdepartementet)

«Folkehelseinstituttets forskning viser at «økte kunnskaper om forebygging av seksuelle overgrep gir bedre ferdigheter i å forebygge seksuelle overgrep.» (Forskning om effekt av opplærings- og informasjonstiltak om vold og seksuelle overgrep for barn og unge, 2017, FHI.)

I barnehagen vår snakker vi og undrer oss sammen med barna om temaer knyttet til blant annet kroppen, følelser, grensesetting og barns rettigheter. Som et ledd i å forebygge og avdekke seksuelle overgrep, skal vi fremover ha mer fokus på temaet barn og seksualitet. Temaet skal være en naturlig del av barnehagehverdagen.

Når du henter i barnehagen og spør barnet ditt hva han/hun har gjort, er svaret ofte:
«Jeg har bare lekt.» Men det barnet ditt faktisk har gjort er:

Lært om egen
identitet og
grenser

Opplevd
nysgjerrighet

Lært om regler
og normer

Utviklet sosial
kompetanse

Samarbeidet

Løst
konflikter

Øvet på å
kommunisere

«Har dere bare lekt i dag?»

Opplevd den
gode
barndom

Utviklet seg
emosjonelt og
intellektuelt

Øvd på nye
ord og
uttrykk

Bygget selvtillit

Vært del av
fellesskapet

Opplevd
empati

Kjent på
mestringsfølelse

Opplevd livsglede
og humor

Brukt kroppen sin

Utviklet vennskap

Brukt fantasien
og kreativiteten sin

Trygghetssirkelen – med fokus på barnets behov

«Barnehagen er en lærende organisasjon der hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, oppdatere seg og være tydelige rollemodeller. De skal ivareta relasjoner mellom barna i grupper, mellom barn og personalet og mellom personalet og foreldre.» (Rammeplanen 2017, s 15)

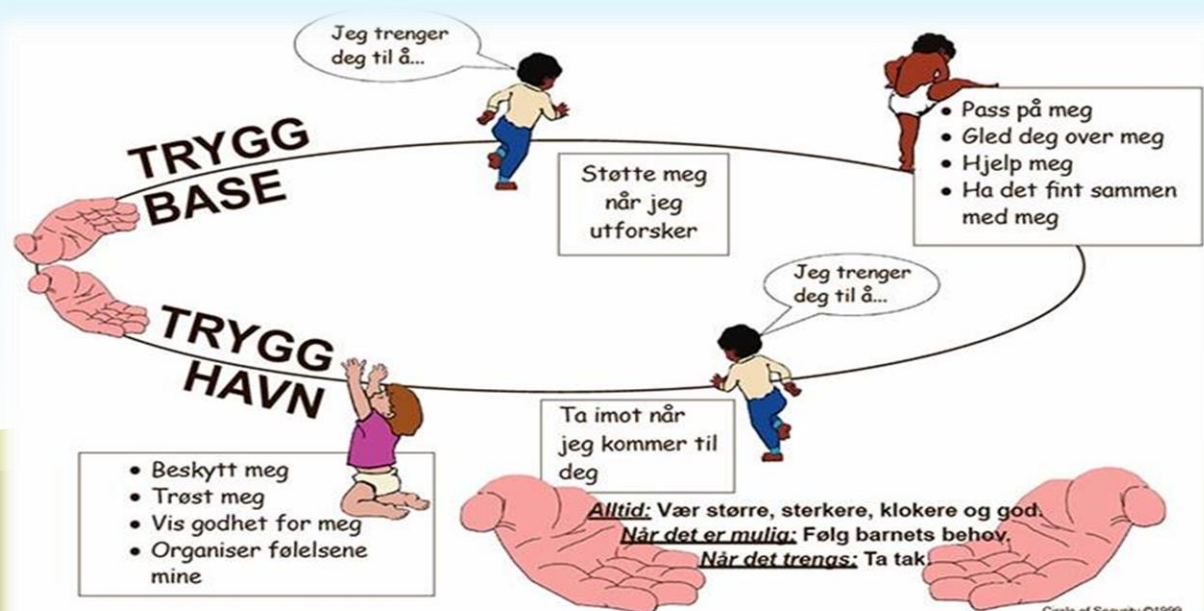
«Tilknytning og utforskning henger sammen og står i et avhengighetsforhold til hverandre. Tilknytning kan forklares ut i fra barnets avhengighet og behov for beskyttelse, mens utforskning kan forklares ut i fra barnets selvstendighet og behov for å undersøke og mestre verden.» (Brantzæg, Torsteinson, Øiestad, 2015)

Circle of Security (COS), eller trygghetssirkelen som den heter på norsk, er et verktøy vi bruker for å forstå og møte barnas behov. Vi skal i løpet av tiden fremover sette mer fokus på trygghetssirkelen nå som vi skal starte opp med prosjekt lek. Trygghetssirkelen er en visuell sirkel, der den voksne er den trygge og sikre havnen. For å få til dette er det svært viktig at personalet mestrer å etablere gode og trygge relasjoner til barna. Trygge relasjoner viser seg å ha stor innvirkning på barna psykiske helse og legger grunnlaget for videre emosjonell, sosial og kognitiv utvikling.

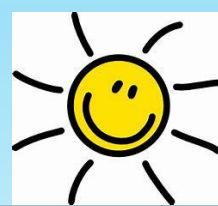
Dersom dere ønsker å lese mer om dette finner dere informasjon her:

<http://www.tilknytningspsykologene.no/>

<https://www.circleofsecurityinternational.com/>

August 2021

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
31	2 Sommeraktiviteter 	3 Sommeraktiviteter 	4 Sommeraktiviteter 	5 Sommeraktiviteter 	6 Sommeraktiviteter
32	9 Sommeraktiviteter 	10 Sommeraktiviteter 	11 Sommeraktiviteter 	12 Sommeraktiviteter 	13 Sommeraktiviteter
33	16 Plandag Barnehagen er stengt	17 Tilvenning 	18 Tilvenning 	19 Tilvenning 	20 Tilvenning
34	23 Tilvenning	24 Tilvenning 	25 Tilvenning 	26 Tilvenning 	27 Tilvenning
35	30 Tilvenning 	31 Tilvenning 			

Info om aktiviteter gjennom året

Hver måned får dere tilsendt en informativ månedsplan. Der vil det bli spesifisert når vi har språkgrupper, varmmat, turer, miljøsamlinger og annet som skjer i løpet av måneden. For oss er det viktig at barna får muligheten til å være med på å medvirke og avgjøre innholdet i barnehagehverdagen. Vi velger derfor å ikke fylle inn aktivitetene i årsplankalenderen på forhånd.

August måned:

Uke 31 og 32 - Samkjøring
Uke 33, 34 og 35 - Tilvenning
Mandag 16. august - Plandag, barnehagen er stengt

Husk å levere inn oppdatert adresse og telefonliste.

(Med forbehold om endringer)

Barnehagens arbeidsmåter og digital praksis

«Arbeidsmåtene skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning og gi barn mulighet for medvirkning. Personalet skal ta i bruk varierte arbeidsmåter, og de skal tilpasses til enkeltbarn, barnegruppen og lokalmiljøet. Valg av arbeidsmåter gir muligheter for å gjøre barnehagens innhold spennende og variert. Arbeidsmåtene kan bidra til å skape engasjement, interesse og motivasjon og gir mulighet for å tilføre nye erfaringer og opplevelser i barnehagen.» (Rammeplanen 2017, s 43)

Gjennom prosjektarbeid og det daglige arbeidet skal personalet ta utgangspunkt i barnas erfaringer, interesser, synspunkter og initiativ. Vi bruker leken som utgangspunkt og det er viktig at vi veksler mellom spontane og planlagte aktiviteter. Barna oppmuntres til å stille spørsmål, søke opplevelser, ta initiativ og mestre nye ting. For oss i Askeladden Barnehage Borg AS er det viktig å tenke tverrfaglig og se sammenheng mellom de ulike fagområdene i rammeplanen. Vi er opptatt av å inkludere barna i alt vi gjør gjennom en barnehagedag, enten vi jobber med språk, omsorg, mat, lek, planlegging, bærekraftig utvikling, etikk, medvirkning, demokrati eller annet. Vi skal utvikle oss i takt med samfunnet.

Personalet ønsker å oppdage, følge opp og utvikle det barna allerede er opptatt av. Vi skal legge til rette for utforskning, lek, læring og at barna selv skaper noe gjennom digitale uttrykksformer. «Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier» (Rammeplanen 2017, s. 45). Vi benytter oss av Ipad og pc for å bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø. Vi lar oss stadig imponere over hvor flinke barna er til å manøvrere seg rundt med digitale verktøy.

Det er viktig at personalet er aktive sammen med barna når vi jobber med digitale verktøy. Det skal brukes med forsiktighet og det skal ikke dominere vår arbeidsmåte. Vi lever i et samfunn som stadig er i utvikling, og vi vet at 1. klassingene i Sarpsborg kommune får utdelt hver sin Ipad når de starter på skolen. Vi ser derfor viktigheten av å starte tidlig med å lære barna om digital dømmekraft. Vi benytter oss daglig av apper som: youtube, Tarkus, Puppet Pals, m.m.

«At samfunnet stadig er i endring påvirker barnehagen som pedagogisk virksomhet og barnehagens mulighet til å kunne drive virksomhetsutvikling.» (www.iktplan.no).

September 2021

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
35			1 Prosjekt- og språkarbeid	2 Lek og aktiviteter ute/inne	3 Lek og aktiviteter ute/inne
36	6 Prosjekt- og språkarbeid	7 Varmmat 	8 Prosjekt- og språkarbeid	9 Lek og aktiviteter ute/inne	10 Lek og aktiviteter ute/inne
37	13 Prosjekt- og språkarbeid	14 Varmmat 	15 Prosjekt- og språkarbeid	16 Lek og aktiviteter ute/inne	17 Miljødag
38	20 Prosjekt- og språkarbeid Brannvernuke 	21 Varmmat 	22 Prosjekt- og språkarbeid 	23 Lek og aktiviteter ute/inne 	24 Lek og aktiviteter ute/inne
39	27 Prosjekt- og språkarbeid	28 Varmmat Den norske epledagen	29 Prosjekt- og språkarbeid	30 Lek og aktiviteter ute/inne	

September måned:

Oppstartsamtaler

Foreldremøte

Uke 38: Brannvern

«Hei, jeg heter Bjørnis. Du finner meg på brannstasjoner over hele landet.

Min viktigste jobb er å bli med brannbilene når de rykker ut til branner og andre ulykker med barn. Jeg trøster, er en god venn, og gir trygghet.

Jeg elsker jobben min. Les mer om meg og hva jeg gjør...»

<https://brannbamsen.no/>

(Med forbehold om endringer)

Barns medvirkning

«Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. barnehageloven § 1 og § 3, Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1.» (Rammeplanen 2017, s 27)

Et bevisst forhold til ulikhet og mangfold i barnegruppen er en viktig forutsetning for å kunne ivareta alle barns rett til medvirkning. Medvirkning er basert på et syn på barn som aktive, likeverdige individer. Dette innebærer at vi må legge til rette for at alle barn opplever å bli sett, at deres stemme blir hørt og deres mening blir vektlagt. Vi har samtaler med barna om hva de liker å gjøre og vi legger til rette for prosjektarbeid ut i fra barnas interesser. Det er viktig for oss at barnas egne ideer og tanker kommer frem, også for de barna som ikke har et verbalt språk. «*Barnas medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt og erfaring med deltagelse i et demokratisk samfunn.*» (Rammeplanen 2017, s 56).

Vi skal være bevisste voksne som lytter til det barna sier, slik at vi kan oppdage det barna er interessert i. Å ta barns medvirkning på alvor forutsetter god kommunikasjon mellom barna og personalet, og mellom personalet og foresatte. Det er den daglige leken og de daglige erfaringene barna gjør seg, som blir grunnlaget for hvordan det enkelte barnet trives og hva han/hun lærer og tar med seg videre.

Progresjon

«*Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter.*» (Rammeplan 2017, s. 44).

Vi legger til rette for at barna får mestringsopplevelser og samtidig har noe å strekke seg etter. Sammen skal vi oppdage, følge opp og videreutvikle det barna allerede er opptatt av. Vi ønsker å bidra til nye erfaringer og opplevelser i barnehagen ved bruk av tilpassede arbeidsmåter til enkeltbarn, barnegruppen og lokalmiljøet som skal føre til økt læring. Planlegging er grunnlaget vårt for å handle og tenke langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet, og det skal bidra til progresjon for enkeltbarn og barnegruppen. Planleggingen baseres på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systemvurdering og samtaler med barn og foresatte. Vi bruker observasjonsskjema når vi har foreldresamtale slik at vi kan se på fremgang og dokumentere utviklingen. Vi planlegger og tilrettelegger for progresjon for alle barna gjennom hele barnehageåret, ved å blant annet dele barna inn i grupper med tilpasset opplegg etter alder, nivå, erfaringer, interesser, kunnskap, valg av pedagogisk innhold, leker, materialer, arbeidsmåter og utforming av fysisk miljø.

Oktober 2021

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
39					1 Lek og aktiviteter ute/inne
40	4 Prosjekt- og språkarbeid <i>Skolens høstferie</i>	5 Varmmat 	6 Prosjekt- og språkarbeid	7 Lek og aktiviteter ute/inne	8 Lek og aktiviteter ute/inne
41	11 Prosjekt- og språkarbeid	12 Varmmat 	13 Prosjekt- og språkarbeid	14 Lek og aktiviteter ute/inne	15 Lek og aktiviteter ute/inne <i>Refleksdagen</i>
42	18 Prosjekt- og språkarbeid	19 Varmmat 	20 Prosjekt- og språkarbeid	21 Lek og aktiviteter ute/inne	22 Markering av FN-dagen
43	25 Prosjekt- og språkarbeid	26 Varmmat 	27 Prosjekt- og språkarbeid	28 Lek og aktiviteter ute/inne	29 Miljødag

Oktober måned:

Uke 40: Skolens høstferie

Foreldresamtaler

FN-dagen

Språk og språkutvikling

«Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening.» (Rammeplanen 2017, s 23). «Samiske barn i barnehage skal få støtte til å bevare og utvikle sitt språk, sin kunnskap og sin kultur uavhengig av hvor i landet de bor.» (Rammeplanen 2017, s 25)

Personalet i MIGRAS har laget et eget arbeidsdokument for å kvalitetssikre arbeidet med språkutvikling. Dette har vi gjort på bakgrunn av at ulik forskning i Norge viser at vi jobber for lite systematisk med språk. Vi ønsker derfor å ha et økt fokus på språk for å sikre at vi jobber kontinuerlig med norskspråket i hverdagen. Språkutviklingshefte vårt hjelper oss derfor å kartlegge hvordan vi skal hjelpe barnet videre i språkutviklingsprosessen. Det fine «språktreet» visualiserer hvordan vi ser på språkutviklingen. Som dere ser symboliserer røttene de underliggende evner og ferdigheter som barna har med seg. Stammen symboliserer språkforståelsen, grenene symboliserer språkproduksjon og bladene symboliserer talen. Vi vet at et lite tre må etablere gode røtter for å få en stabil stamme som kan være sterk nok til å holde grener og blader. Det er en måte vi ser på språket.

Vi har i Askeladden Barnehage Borg AS oppnevnt egne språkveiledere, som har blitt kurset spesielt i forhold til å fylle denne rollen. I familiebarnehagene har vi en språkveileder som skal se til at fokuset på språkarbeid opprettholdes, og for å sikre god progresjon i språkarbeidet. Det er viktig å påpeke at ALLE ansatte har ansvar for at det jobbes med språk og at tiltak iverksettes så tidlig som mulig.

Metoder:

Vi sørger for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språk som kommunikasjonsmiddel.

Vi bruker språket aktivt gjennom barnehagehverdagen, under måltider, påkledning, stellesituasjoner, i leken, i «her og nå situasjoner» med mer.

Vi voksne er bevisste på våre roller som språklige forbilder og lydhøre i kommunikasjon med alle barn.

Vi har fastsatte språkgrupper med planlagt innhold.

Vi bruker metoder som begrepsmodellen, grep om begreper, NMT, ASK, bøker, lydbøker, sang, spill m.m.

Barnehagen har utarbeidet et internt språkutviklingshefte som skal være et hjelpemiddel i arbeide med språkstimuleringen.

Vi bruker kartleggingsverktøy som TRAS, Alle med, begrepsforståelse med mer.

November 2021

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
44	1 Prosjekt- og språkarbeid	2 Varmmat 	3 Prosjekt- og språkarbeid	4 Lek og aktiviteter ute/inne	5 Lek og aktiviteter ute/inne
45	8 Prosjekt- og språkarbeid	9 Varmmat 	10 Prosjekt- og språkarbeid	11 Lek og aktiviteter ute/inne	12 Miljødag
46	15 Prosjekt- og språkarbeid	16 Varmmat 	17 Plandag Barnehagen er stengt	18 Lek og aktiviteter ute/inne	19 Lek og aktiviteter ute/inne
47	22 Juleforberedelser	23 Varmmat 	24 Juleforberedelser	25 Juleforberedelser	26 Juleforberedelser
48	29 Juleforberedelser	30 Juleforberedelser Varmmat 			

November måned:

Onsdag 17. november – Plandag,
barnehagen er stengt

Uke 48 og 49: Juleforberedelser

Barnehagen skal fremme danning

«Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrige til omverden og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap.» (Rammeplanen 2017, s 21).

Danning innebærer at barna skal settes i stand til å tenke selv, søke kunnskap, reflektere over og vurdere vedtatte sannheter, stille spørsmål og yte motstand på egne og andres vegne. Danning handler om å utvikle kunnskap, verdier og holdninger sammen, gjennom dialog – hvor alle anerkjennes som selvstendige mennesker med følelser og tanker. Barna skal få en forståelse av at de selv har en påvirkningskraft i fellesskapet gjennom meninger, perspektiver, ulike behov og deres evne til å kunne bidra til endringer. Barnehagen skal møte og veilede barna med respekt gjennom dannelsesreisen og utfordre deres nysgjerrighet på omverdenen ut ifra deres premisser og interesser. Vi skal møte og veilede barna gjennom disse områdene, for at barna skal bli den beste utgaven av seg selv.

Vennskap, fellesskap og inkludering

«Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne.» (Rammeplanen 2017, s 22-23).

Vi skal bidra til at barna utvikler sosiale ferdigheter og støtte deres initiativ til samspill slik at de opplever vennskap og mestrer å beholde venner. Ved å ha fokus på turtaking i alle ledd i hverdagen vil barna oppleve å være en del av fellesskapet. Det er viktig å være positiv i kommunikasjonen, ha respekt for hverandre, vente til andre har snakket ferdig, snakke hyggelig til hverandre og hjelpe hverandre ved behov. «Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling.» (Rammeplanen 2017, s 20). Vi observerer barna og veileder de i «her og nå» situasjoner. Vi ønsker hele tiden å være i forkant slik at vi kan forebygge, stoppe og følge opp utestenging og mobbing. Dette krever tilstedeværende voksne som ser hvert enkelt barn og dets behov. Vi må tilrettelegge for et miljø hvor vi fremsnakker hverandre og har gode holdninger. Det skal være naturlig å kunne dele, trøste, gi ros, løse konflikter og gi hverandre tilbakemeldinger. Vi arbeider daglig med å øve på å løse konflikter, respektere andres kulturelle verdier og delta i aktiviteter som gir god selvfølelse og tro på seg selv.

Vi bruker lekegrupper og rollespill med barn og voksne

Vi har samlinger og samtaler med barna

Vi øver på å sette ord på følelser

Vi snakker om hva det vil si å være en god venn

Vi bruker samlingsputer med ulike ansiktsuttrykk

Vi bruker vennebøker om sosial kompetanse. Noen av temaene handler om å samarbeide, dele, spre glede, lytte og bli enige og si unnskyld

De eldste barna hjelper de yngre ved for eksempel påkledning

Vi er tilstedeværende voksne

Vi er gode forbilder og rollemodeller for barna

Desember 2021

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
48			 Julebord <i>Bytt batterier i røykvarslere</i>	1 2 Lek og aktiviteter ute/inne	3 Lek og aktiviteter ute/inne
49	6 Lek og aktiviteter ute/inne	7 Varmmat 	8 Nissefest 	9 Lek og aktiviteter ute/inne	10 Miljødag <i>Menneskerettighetsdagen</i>
50	13 Lek og aktiviteter ute/inne	14 Varmmat 	15 Lysfest 	16 Lek og aktiviteter ute/inne	17 Lek og aktiviteter ute/inne
51	20 Lek og aktiviteter ute/inne	21 Varmmat 	22 Lek og aktiviteter ute/inne	23 Lek og aktiviteter ute/inne	24 Julaften Barnehagen er stengt
52	27 Samkjøring med alle familiebarnehagene	28 Samkjøring med alle familiebarnehagene	29 Samkjøring med alle familiebarnehagene	30 Samkjøring med alle familiebarnehagene	31 Nyttårsaften Barnehagen er stengt

Desember måned:

- 2. Des - Barnas julebord
- 9. Des – Nissefest
- 16. Des – Lysfest
- Samkjøring 28. 29. og 30. desember

Trygg Trafikk

«Gjennom arbeid med nærmiljø og samfunn skal barnehagen bidra til at barna utforsker ulike landskap, blir kjent med institusjoner og steder i nærmiljøet og lærer å orientere seg og ferdes trygt.» (Rammeplan 2017, s.56)

Grunnlaget for holdninger til sikkerhet legges i barneårene og derfor mener vi trafikk som tema må starte tidlig. Personalet er rollemodeller som tilrettelegger for refleksjon, risikoforståelse, til å ta andres perspektiv og til å samarbeide. Samfunnet forventer at barn fra 5 ½ års alder skal kunne ferdes på skoleveien. Derfor må trafikksikkerhet og trafikkopplæring integreres som en del av barnehagens omsorgs- og opplæringsarbeid. Askeladden Barnehage Borg AS har blitt godkjent som en trafikksikker barnehage, og vi er stolte over å kunne være Sarpsborgs første. Dette krever nye planer og resertifisering som gjør at vi jobber kontinuerlig med trafikksikkerhet i vår barnehage.

Tarkus – Barnas trafikkvenn

Vi har et pedagogisk verktøy for å lære barna om trafikken som heter Tarkus og er en hånddukke. På ryggen har Tarkus ni belter, men når han kjører bil så har han 10. Da kaller han seg for et bilbeltedyrt. Tarkus er nysgjerrig, undrende og tålmodig. Han er en naturlig deltaker i samlingsstunden og når trafikk står på dagsordenen. At små barn veksler mellom fantasi og virkelighet, begeistres av fortellinger om dyr og fantasifulle figurer, er noe vi ønsker å utnytte i opplæringen. Det er også det som gjør Tarkus til et populært arbeidsverktøy for oss voksne. I samlingsstunder er Tarkus på nye eventyr og han gir barna ulike oppgaver underveis. Det kan være at de skal fortelle om et skilt, en trafikkregel, hva som skjer på bildet, en trafikklyd osv. Det er også mange fine sanger vi synger med Tarkus og vennene hans som heter Kameleonen Leon, Flagge-lise og Musedyret.

På Trygg Trafikk sin hjemmeside kan dere laste ned de samme appene vi bruker i barnehagen. www.tryggtrafikk.no

Et av våre tiltak i arbeidet med Trygg Trafikk er at alle som skal parkere på våre parkeringsplasser rygger bilen inn og slår av motoren før du/dere går inn i barnehagen. Det kan bli uoversiktlig i hente-bringe situasjoner og vi ønsker at dette skal gjøres så trygt som mulig uavhengig av hvordan du/dere ferdes.

Mål:

At barna ferdes sikkert i trafikken på en slik måte at de ikke er til fare for seg selv eller andre.

Metoder:

Vi går og reiser på turer, leser/hører på Tarkus eventyr, spiller trafikkspill og bruker IKT/ipad med mer. Trafikkopplæring tas også med inn i lek og aktiviteter og prosjekt- og språkarbeid.

TRYGG TRAFIKK

Januar 2022

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
1	3 Plandag Barnehagen er stengt	4 Varmmat 	5 Prosjekt- og språkarbeid	6 Lek og aktiviteter ute/inne	7 Lek og aktiviteter ute/inne
2	10 Prosjekt- og språkarbeid	11 Varmmat 	12 Prosjekt- og språkarbeid	13 Lek og aktiviteter ute/inne	14 Lek og aktiviteter ute/inne
3	17 Prosjekt- og språkarbeid	18 Varmmat Verdens snømann dag 	19 Prosjekt- og språkarbeid	20 Lek og aktiviteter ute/inne	21 Lek og aktiviteter ute/inne
4	24 Prosjekt- og språkarbeid	25 Varmmat 	26 Prosjekt- og språkarbeid	27 Lek og aktiviteter ute/inne	28 Lek og aktiviteter ute/inne
5	31 Prosjekt- og språkarbeid				

Januar måned:

1. Nyttårsdag - Barnehagen er stengt
4. januar – Plandag, barnehagen er stengt

Husk å oppdatere telefon og adresseliste

Foreldresamarbeid

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Jf. Barnehageloven paragraf 1. Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene, jf. barnehageloven paragraf 1 og paragraf 4. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.» (Rammeplanen 2017, s 29).

Alle foresatte skal være trygge på at barna deres får omsorg, blir sett, respektert og får delta i fellesskapet som gjør dem godt. Foreldresamarbeidet vårt skal alltid ha barnas beste som mål. For oss er det viktig med et tett og godt samarbeid med hjemmet, og vi ønsker tilbakemeldinger slik at vi kan videreutvikle oss. Samarbeidet skal sikre at dere får individuell tilretteleggingen av barnehagen så langt det lar seg gjøre. Foreldreråd og samarbeidsutvalget er ordninger som skal gi mulighet for å ivareta foresattes kontakt med barnehagen på en aktiv måte.

Vi vet og erfarer at barnets opplevelser utenfor barnehagen også har stor påvirkning for barnet i barnehagen. Dermed er det viktig for oss å ha informasjon fra dere foresatte i forhold til mindre eller større endringer som vedrører barnet. For eksempel om barnet har sovet lite/godt, spist mat før han/hun kom til barnehagen, barnet blir hentet tidlig i dag, det har vært en konflikt i hjemmet med mer. Vi som jobber med disse herlige barna hver dag ønsker å tilrettelegge hverdagen så langt som mulig for å møte deres behov.

Vi legger til rette for et godt foreldresamarbeid gjennom blant annet:

Den daglige gode samtalen i garderoben ved levering og henting.

At vi oppfordrer til innspill og tilbakemeldinger i hverdagen.

At vi tilbyr minst to foreldresamtaler i året og ellers ved behov.

At vi arrangerer to foreldremøter pr år.

At vi har årlige brukerundersøkelser. (Hvert år har vi en brukerundersøkelse der foresatte har mulighet til å gi tilbakemelding på barnehagens tilbud. Din mening er viktig for oss og gjør at vi kan bli bedre. Dette er en anonym undersøkelse, og resultatet blir presentert på foreldremøte og i vårt vurderingsarbeid).

At vi arrangerer flere faste sosiale arrangementer i barnehagen pr år. (FN dagen, lysfest, 16. mai feiring m.m.).

At vi har dugnadsplikt en gang pr. år.

FAU og SU møter.

Februar 2022

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
5		1 Varmmat	2 Prosjekt- og språkarbeid	3 Lek og aktiviteter ute/inne	4 Markering av Samefolkets dag
6	7 Prosjekt- og språkarbeid	8 Varmmat	9 Prosjekt- og språkarbeid	10 Lek og aktiviteter ute/inne	11 Pysjamasfest
7	14 Prosjekt- og språkarbeid	15 Varmmat	16 Prosjekt- og språkarbeid	17 Lek og aktiviteter ute/inne	18 Lek og aktiviteter ute/inne
8	21 Prosjekt- og språkarbeid	22 Varmmat	23 Prosjekt- og språkarbeid	24 Lek og aktiviteter ute/inne	25 Lek og aktiviteter ute/inne
9	28 Prosjekt- og språkarbeid	<i>Skolens vinterferie</i>			

Februar måned:

6. feb – Samefolkets dag

11. feb - Pysjamasfest

Uke 8: Skolens vinterferie

Brukerundersøkelse

Serviceerklæring

Du forventer at:

- du og ditt barn blir møtt med respekt og vennlighet
- du får anledning til å snakke med en av oss når du leverer og henter ditt barn (med unntak av når vi sitter ved frokostbordet)
- ditt barn får et sunt og balansert kosthold
- vi sørger for barnets sikkerhet og omsorg
- barnet ditt får en innholdsrik dag med et pedagogisk tilrettelagt tilbud
- du får tilbud om oppstartsamtale, foreldresamtaler og foreldremøter i løpet av barnehageåret
- du får informasjon om planer og aktiviteter
- du får være med på å påvirke barnets hverdag
- vi dokumenterer, vurderer og videreutvikler vårt arbeid
- vi samarbeider med skolene i nærmiljø for å sikre den gode sammenhengen mellom barnehage og skole

Vi forventer at du:

- møter oss med respekt og vennlighet
- sier ifra dersom du er usikker eller misfornøyd
- forteller om forhold i barnets liv slik at vi kan gjøre hverdagen så god som mulig for barnet
- holder syke barn hjemme
- gir beskjed hvis barnet ditt ikke kommer i barnehagen
- gir beskjed hvis andre enn de som er avtalt kommer og henter barnet ditt
- leverer og henter barnet ditt innenfor våre åpningstider
- leser det du ser på oppslagstavlen og den informasjonen du mottar
- sjekker barnets garderobeplass og påser at det er nok skift, sko m.m. tilpasset årstiden

Mars 2022

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
9		1 Varmmat 	2 Prosjekt- og språkarbeid	3 Lek og aktiviteter ute/inne	4 Lek og aktiviteter ute/inne
10	7 Prosjekt- og språkarbeid	8 Varmmat 	9 Prosjekt- og språkarbeid	10 Lek og aktiviteter ute/inne	11 Lek og aktiviteter ute/inne
11	14 Plandag Barnehagen er stengt Brannvernuke 	15 Varmmat 	16 Prosjekt- og språkarbeid	17 Lek og aktiviteter ute/inne 	18 Lek og aktiviteter ute/inne
12	21 Prosjekt- og språkarbeid	22 Varmmat 	23 Prosjekt- og språkarbeid	24 Lek og aktiviteter ute/inne	25 Miljødag – vann
13	28 Prosjekt- og språkarbeid	29 Varmmat 	30 Prosjekt- og språkarbeid	31 Lek og aktiviteter ute/inne	

Mars måned:

Barnehagedagen 2021

Uke 11: Brannvernuke

14. mars – Plandag, barnehagen er stengt.

Forespørsel om sommerferieuker for barna.

Foreldremøte

Hva er FAU og SU?

«Intensjonen med foreldreråd og samarbeidsutvalg skal gi mulighet for å ivareta foreldrenes kontakt med barnehagen på en aktiv måte. Foreldrerådet skal fremme foreldrenes fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø.» (Rammeplanen 2017, s.30)

FAU står for Foreldrenes ArbeidsUtvalg

På barnehagens første foreldremøte skal det hvert år bli valgt en representant fra hver avdeling som blir avdelingens representant i barnehagens foreldreråd, samt en vara for representanten. Det velges en leder for foreldrerådet på barnehageårets første møte. Lederen for foreldrerådet stiller også på møtene som avholdes i barnehagens samarbeidsutvalg (SU). Foreldrerådsrepresentanten har ansvar for å ivareta og følge opp at informasjon oppdateres i den enkelte avdelingens foreldrerådspærme som skal være tilgjengelig på avdeling for alle foresatte.

SU står for SamarbeidsUtvalget

Samarbeidsutvalget består av foresatte, ansatte og eier i barnehagen, slik at alle er representert. SU skal ivareta samarbeidet mellom barnehagen og foresatte. Det skal være et positivt, rådgivende, kontaktskapende og samordnede organ for partene som på ulike måter har ansvar for barnehagens drift og innhold. SU har som oppgave å blant annet godkjenne årsplan, være med å diskutere barnehagens ideelle grunnlag og skape god kontakt mellom lokalsamfunn og barnehage. Barnehageeier skal sørge for at saker av viktighet skal forelegges foreldrerådet og samarbeidsutvalget (§4 siste avsnitt i lov om barnehager).

Sosiale medier

Sosiale medier er en stor del av vår hverdag der mange ønsker å dele både bilder og informasjon ut til andre. Vi ber dere derfor om at det vises hensyn med å legge ut bilder på sosiale medier både av deres egne barn, andres barn og/eller andre voksne. Bilder som blir tatt i forbindelse med sammenkomster/arrangementer i barnehagen skal vurderes/godkjennes før de eventuelt deles på sosiale medier. Dette er av hensyn til at ikke alle ønsker å dele bilder, informasjon eller bli identifisert på sosiale medier. Vi vil ha dette som et eget emne på foreldremøte på høsten, slik at dere foresatte kan komme med deres synspunkter rundt dette til hverandre.

April 2022

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
13					1 Lek og aktiviteter ute/inne
14	4 Prosjekt- og språkgrupper	5 Varmmat 	6 Prosjekt- og språkgrupper	7 Lek og aktiviteter ute/inne	8 Lek og aktiviteter ute/inne
15	11 Samkjøring med alle familiebarnehagene	12 Samkjøring med alle familiebarnehagene	13 Samkjøring med alle familiebarnehagene	14 Skjærtorsdag Barnehagen stengt	15 Langfredag Barnehagen stengt
16	18 2.Påskedag Barnehagen stengt	19 Varmmat 	20 Prosjekt- og språkgrupper	21 Lek og aktiviteter ute/inne	22 Miljødag
17	25 Prosjekt- og språkgrupper	26 Varmmat 	27 Vårfest på avd. Skjærungen 	28 Lek og aktiviteter ute/inne	29 Lek og aktiviteter ute/inne

April måned:

11-13 april: samkjøring med familiebarnehagene (stenger 12.00 13.04.22)

14. og 15. Barnehagen er påskestengt

Vårfrrokost/lunsj – Vi inviterer foresatte til

barnehagen denne dagen

Foreldresamtaler

Dugnad

For oss i Askeladden Barnehage Borg AS er det viktig at barna har troen på seg selv og egne evner.

Overgang fra hjem til barnehage

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet skal kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barna får mulighet til å bli kjent, etablerer relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.» (Rammeplanen 2017 s. 33).

Det er viktig for oss med tett oppfølging og vi setter av god tid til den daglige dialogen den første tiden. Det er viktig for oss at barnet forstår at foresatte er trygge på barnehagen, slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære. Vi skal legge til rette for at barna skal få en trygg og god start i barnehagen. Vi tilpasser rutiner og organiserer tid og rom slik at barnet og foresatte får mulighet til å bli kjent og etablere relasjoner.

Overganger innad i barnehagen

«Overganger skjer også innad i barnehagen. Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.» (Rammeplanen 2017, s 33)

Når det gjelder de hverdagslige overgangene gjør vi det vi kan for å trygge barna på gode rutiner rundt overganger. Hele dagen inneholder små eller store overganger. Hver avdeling har innarbeidet sin dagsrytme for å skape forutsigbarhet og trygghet for barna. Vi spiser mat til faste tider, vi har faste turdager, faste dager med varmmat, faste tider til aktiviteter, frilek og hvile. Her ser dere eksempler på små eller store overganger: **Fra hjemmet til barnehagen, foresatte til personalet, lek til dobesøk, dobesøk til håndvask, håndvask til mat, mat til soving, innelek til påkledning, påkledning til utelek, lek til tur i trafikken, frilek til voksenstyrt lek, personal til foresatte igjen.**

Overgang fra barnehage til skole

«Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen» (Rammeplanen, 2017, s 33-34).

Sarpsborg Kommune har utarbeidet et årshjul for overgang og gode sammenhenger mellom barnehage og skole. Sammen med foresatte skal vi og skolen legge til rette for at barna får en trygg og god overgang til skolen. I løpet av det siste året i barnehagen er barna en del av en gruppe vi kaller «Blekkspruten». «Blekksprutbarna» får være med på ulike aktiviteter og arrangement gjennom året. Dette foregår både på avdeling, med alle familiebarnehagene og med andre «blekksprutbarn» i MIGRAS. Vi har utarbeidet en plan for «blekkspruten» som dere får ved oppstart av barnehageåret. Det er vår oppgave å vekke interessen og la barna få mulighet til å få et innblikk i hva som forventes av dem på skolen. Vi skal møte skolen med nysgjerrighet og sammen skal vi oppleve at det er sammenheng mellom barnehage og skole, slik at overgangen ikke blir for stor.

Askeladden Barnehage Borg AS
Overganger og gode sammenhenger i Sarpsborg kommune

Siste året i
Askeladden Barnehage Borg AS
God sammenheng mellom barnehage og skole

Mai 2022

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
18	2 Prosjekt- og språkgrupper <i>Vi markerer latterdagen</i>	3 Varmmat 	4 Prosjekt- og språkgrupper	5 Lek og aktiviteter ute/inne	6 Lek og aktiviteter ute/inne
19	9 Prosjekt- og språkgrupper	10 Varmmat 	11 Prosjekt- og språkgrupper	12 Lek og aktiviteter ute/inne	13 Lek og aktiviteter ute/inne
20	16 Vi markerer grunnlovsdagen 	17 Grunnlovsdagen Barnehagen er stengt 	18 Prosjekt- og språkgrupper	19 Lek og aktiviteter ute/inne	20 Lek og aktiviteter ute/inne
21	23 Prosjekt- og språkgrupper	24 Varmmat 	25 Prosjekt- og språkgrupper	26 Kristi himmelfartsdag Barnehagen er stengt	27 Plandag Barnehagen er stengt
22	30 Prosjekt- og språkgrupper	31 Varmmat 			

Mai måned:

- 1. mai: Barnas ferieuker er bindende.
- 16. mai: Markering av nasjonaldagen i barnehagene.
- 17. mai: Barnehagen er stengt.
- 26. mai: Barnehagen er stengt.
- 27. mai: Plandag, barnehagen er stengt.

Lov om barnehager

«Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for felleskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering» (Lov om barnehager, 2006).

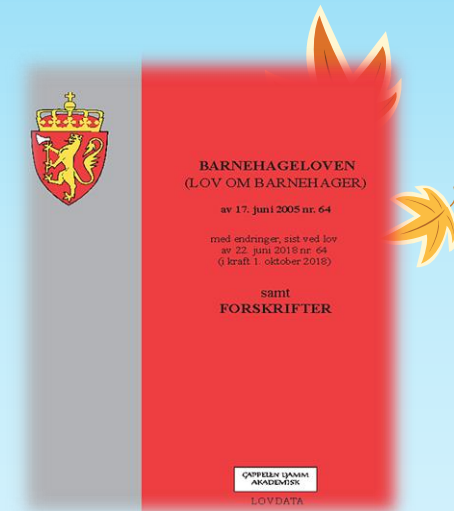
«Lov om Barnehager og Rammeplan for barnehager er våre styringsdokumenter. Barnehagens samfunnsmandat er nedfelt i rammeplanen, og sier at vi skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i nær forståelse med barnas hjem. Videre er FN barnekonvensjon også et viktig styringsdokument og sier bl.a. noe om barns rett til medvirkning. Barns rett til medvirkning er samtidig nedfelt i Barnehageloven» (Hentet fra Virksomhetsplanen 2018-2022).

Vårt barnehagetilbud bygger på *Lov om barnehager* og *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. «Eier og alle som arbeider i barnehagen skal oppfylle målene og kravene i rammeplan med utgangspunkt i sine erfaringer og sin kompetanse.» (Rammeplanen 2017, s 15). De ansatte i barnehagen skal legge til rette for at barna skal få varierte erfaringer gjennom å reflektere over sin egen praksis og lære gjennom lek og sosialt samspill. Barna lærer å leke gjennom å tilegne seg sosiale ferdigheter og være betydningsfulle i barnegruppa. Målet er en trygg barnehage med kvalifiserte og omsorgsfulle voksne, en barnehage der barna kan lære, trives og leke.

Rammeplan for barnehagen

«I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å utforske, leke, lære og mestre. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring.» (Rammeplanen 2017, s 22)

Rammeplanen er grunnlaget for barnehagens drift og setter mål for oss som personal og barnehagens innhold. Vi utarbeidet en implementeringsplan i august 2017 hvor målet var å implementere den nye rammeplan i vår barnehage. Ordet «implementering» innebærer både planlegging, iverksetting og gjennomføring. Det handler konkret om hvordan vi skal bruke *rammeplanen* og hvordan vi skal jobbe med den i det praktiske arbeidet. Vi har jobbet med implementering av *rammeplanen* på personalmøter, avdelingsmøter og i barnehagehverdagen. Når vi har jobbet med implementeringen har vi tatt i bruk kunnskapen, verktøyene og *rammeplanen* er en naturlig del av barnehagehverdagen. Vi har systematisk gått gjennom *rammeplanen* måned for måned sammen med barna og dette blir dokumentert i månedsplan og månedspost.

Juni 2022

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
22		1 Varmmat 	1 Prosjekt- og språkgrupper	2 Lek og aktiviteter ute/inne	3 Miljødag <i>Vi markerer verdens miljødag</i>
23	6 2.pinsedag Barnehagen stengt	7 Varmmat 	8 Prosjekt- og språkgrupper	9 Lek og aktiviteter ute/inne	10 Lek og aktiviteter ute/inne
24	13 Prosjekt- og språkgrupper	14 Varmmat 	15 Sommerfest på avd. Trollskogen 	16 Lek og aktiviteter ute/inne	17 Lek og aktiviteter ute/inne
25	20 Prosjekt- og språkgrupper	21 Varmmat 	22 Prosjekt- og språkgrupper	23 Lek og aktiviteter ute/inne	24 Lek og aktiviteter ute/inne
26	27 Prosjekt- og språkgrupper	28 Varmmat 	29 Prosjekt- og språkgrupper	30 Lek og aktiviteter ute/inne	

Juni måned:

MIGRAS lekene

Avslutningstur for Blekkspruten

Smør barna med solkrem før de kommer i barnehagen. Husk å beskytte øynene til barna.

Barnehagens fagområder

«Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold.» (Rammeplanen 2017, s. 47).

Personalet i barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas interesser og engasjement når vi jobber med fagområdene. Barnehagen skal bidra til et lærende fellesskap med ulike uttrykk og meninger. Vi bruker blant annet ulike materiell og utstyr, teknikker, spill, musikk, digitale verktøy og bøker når vi jobber med fagområdene. Sammen med barna utforsker vi, søker ny kunnskap og ferdigheter innenfor alle fagområdene og vi bruker leken som et viktig grunnlag for arbeidet. Vi fletter fagområdene inn i prosjektarbeidet vårt og vi er stort sett innom alle fagområdene hver dag. Tabellen under viser eksempler på hvordan vi jobber med fagområdene i våre barnehager:

Kommunikasjon, språk og tekst	Antall, rom og form	Natur, miljø og teknologi	Kropp, bevegelse, mat og helse	Etikk, religion og filosofi	Nærmiljø og samfunn	Kunst, kultur og kreativitet
Vi lærer barna å bruke språket aktivt.	Vi undrer oss over og leter etter geometriske figurer.	Vi bruker naturen som lekeplass når vi er på tur.	Vi har fast turdag og er ute hver dag.	Vi er en religionsnøytral barnehage som har respekt for andre religioner.	Vi går på tur i nærområdet for å bli godt kjent.	Vi bruker gjenbruks- og naturmaterialer i formgivningsarbeidet.
Personalet bruker språket aktivt og er gode språkmodeller.	Barna er med på matlagingen og lærer om mengder, mål og begreper.	Vi benytter oss av digitale verktøy i arbeidet for å utforske sammen med barna.	Vi lager mat fra bunnen av og barna er med på hele prosessen fra råvare til ferdig matrett.	Vi undrer oss sammen med barna for å finne svar på filosofiske spørsmål.	Vi lærer barna om lokalhistorie.	Vi går på tur i nærområdet og lærer om ulike kunstverk.
Vi leker med rim og regler.	Vi teller og leker med tall og mengder.	Vi utforsker planter og insekter.	Vi benytter oss av hvilestund.	Vi markerer merkedager og høytider uten religiøst innhold.	Vi markerer samedagen 6. februar og lærer om samisk kultur.	Barna får tilgang til materialer slik at de kan gjennomføre aktiviteter etter eget ønske.
Vi synger.	Vi spiller spill med blant annet fokus på telling.	Vi lærer barna om bærekraftig utvikling.	Vi lærer barna om kroppen vår, sunn og usunn mat og god helse	Vi lærer barna å lytte, ha respekt og at vi skal ta vare på hverandre.	Vi gir barna begynnende kjennskap til barnekonvensjonen.	Barna får oppleve bevegelse og dans gjennom musikk.
Vi leser for og hører på lydbok sammen med barna.	Vi bruker digitale verktøy som hjelpemiddel.	Vi plukker søppel vi finner på vår vei.	Vi har et godt mattilbud som inneholder mye fisk, grønnsaker og eget økologisk brød.	Vi snakker med barna om tradisjoner og ulikheter.	Vi drar på tur til blant annet stallen for å stelle og ri ponniene våre.	Vi anerkjenner barnas fantasi og kulturelle uttrykk.

Juli 2022

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
26					1 Samkjøring Sommeraktiviteter
27	4 Samkjøring Sommeraktiviteter	5 Samkjøring Sommeraktiviteter	6 Samkjøring Sommeraktiviteter	7 Samkjøring Sommeraktiviteter	8 Samkjøring Sommeraktiviteter
28	11 Samkjøring Sommeraktiviteter	12 Samkjøring Sommeraktiviteter	13 Samkjøring Sommeraktiviteter	14 Samkjøring Sommeraktiviteter	15 Samkjøring Sommeraktiviteter
29	18 Barnehagen har feriestengt	19 Barnehagen har feriestengt	20 Barnehagen har feriestengt	21 Barnehagen har feriestengt	22 Barnehagen har feriestengt
30	25 Barnehagen har feriestengt	26 Barnehagen har feriestengt	27 Barnehagen har feriestengt	28 Barnehagen har feriestengt	29 Barnehagen har feriestengt

Juli måned:

Sommerferieavvikling

Uke 29 og 30 har barnehagen
feriestengt.

Husk å ha med klær og utstyr barnet
trenger i samkjøringsperioden.

Smør barna med solkrem før de
kommer i barnehagen. Husk å
beskytte øynene til barna.

Dokumentasjon og vurdering

«Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen.» (Rammeplanen 2017, s 38)

«Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet kan gi foreldre, lokalmiljøet og kommunen som barnehagemyndighet informasjon om hva barn opplever, lærer og gjør i barnehagen, og om hvordan barnehagen oppfyller kravene i barnehageloven og rammeplanen.» (Rammeplan 2017, s 39)

På bakgrunn av våre vurderinger gjør vi eventuelle endringer i hverdagen, og er på den måten i kontinuerlig utvikling. Det er med på å gi oss kunnskap og innsikt i hvordan arbeidet er utført, hva som var bra og hva som kan forbedres. Ved å dokumentere synliggjør vi barns læring og personalets arbeid og at vi oppfyller kravene i Barnehageloven og Rammeplanen. Denne dokumentasjonen brukes til å gi foresatte informasjon om barnets barnehagehverdag, og for å gi personalet grunnlag for refleksjon og diskusjon rundt eget arbeid.

I barnehagen dokumenterer vi blant annet med månedsplan, månedspost, bilder, TRAS, ALLE MED, videofilming, synliggjøring av aktiviteter og skriftliggjøring av vårt arbeid. Dette gjøres både før, underveis og etter endt tema\prosjekt. Dere som foresatte har rett til innsyn i dokumentasjonen om deres barn. Vi trenger deres tillatelse til å kartlegge barna før vi kan ta i bruk skjemaene TRAS og ALLE MED.

Barnehagens samarbeidspartnere

Sarpsborg kommune har et tverrfaglig samhandlingsteam som skal sikre at barna får det tilbudet de har rett på. Teamet består av representanter fra blant annet:

Barnehage
Barnevernstjenesten
Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)

Foresatte
Forebyggende tjenester
Andre berørte instanser

Enhet spesialpedagogikk førskole
Nav

Vi følger regler for taushetsplikt, opplysningsplikt og opplysningsrett. Samarbeid med ulike instanser er essensielt for at vi skal kunne gi et best mulig barnehagetilbud. Andre samarbeidspartnere kan være:

Stat
Skoler
Utdanningsinstitusjoner
Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk
Lokalsamfunnet

Kommune
Bibliotek
Habiliteringstjenesten
Bedriftshelsetjeneste
Renholdsbyråer

Andre barnehager
Familiesenter
Fysioterapeut
PBL – private barnehagers landsforbund
Øvrige leverandører

August 2022

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
31	1 Samkjøring Sommeraktiviteter	2 Samkjøring Sommeraktiviteter	3 Samkjøring Sommeraktiviteter	4 Samkjøring Sommeraktiviteter	5 Samkjøring Sommeraktiviteter
32	8 Samkjøring Sommeraktiviteter	9 Samkjøring Sommeraktiviteter	10 Samkjøring Sommeraktiviteter	11 Samkjøring Sommeraktiviteter	12 Samkjøring Sommeraktiviteter

August måned:

Sommerferieavvikling
Husk å ha med klær og utstyr barnet
trenger i samkjøringsperioden.

Enkle miljøtips

- # Bytt ut plastposer med tøyposer
- # Slå av lys i rom som ikke er i bruk
- # Sorter søppel
- # Bruk miljømerkede produkter
- # Tenk gjenbruk

Miljøsangens vår: «Det er lov å bruke huet»

VERS 1: Det å passe på jorda, det er en god idé. Dudelu-didelu-dodelei. Og vi håper at du, har lyst til å bli med. Dudelu-didelu-dodei. Ikke bruk eller kast, alt i hui og hast. Tenk retur, og tur-retur. Mange ting kan brukes igjen. (og) igjen og igjen og igjen.

REF: Det er lov å bruke hue, og være litt glup. KOR SVAR: Du må huske å tenke miljø. Ikke hiv det på dynga, men kjør det i (en) loop. KOR SVAR: Du må huske å tenke miljø. Bruke hue, være glup, og kjøre det i loop. Ja allting kan snurre rundt. Det er lov å bruke hue, og være litt glup. Du må huske å tenke miljø.

VERS 2: Vi må ta å sortere, metallbokser og glass. Dudelu-didelu-dodelei. Ja for bokser kan bli, til mange spikerlass. Dudelu-dudeli-dodei. En kartong blir et bla`, du kan lese fra. Tenk retur, og tur-retur. Mange ting kan brukes igjen. (og) igjen og igjen og igjen.

REF: Det er lov å bruke hue, og være litt glup. KOR SVAR: Du må huske å tenke miljø. Ikke hiv det på dynga, men kjør det i (en) loop. KOR SVAR: Du må huske å tenke miljø. Bruke hue, være glup, og kjøre det i loop. Ja allting kan snurre rundt. Det er lov å bruke hue, og være litt glup. Du må huske å tenke miljø.

BRO: Alle må b`ynne å sparke seg bak, du må starte med deg sjæl, det er du, det er du som må ta i et tak. Vi vet at det nytter, om alle tar tak.

REF: Det er lov å bruke hue, og være litt glup. KOR SVAR: Du må huske å tenke miljø. Ikke hiv det på dynga, men kjør det i (en) loop. KOR SVAR: Du må huske å tenke miljø. Bruke hue, være glup, og kjøre det i loop. Ja allting kan snurre rundt. Det er lov å bruke hue, og være litt glup. Du må huske å tenke miljø.

Alt kan brukes igjen, og igjen og igjen, og igjen, og igjen ..og igjen!!

